

«فرهیختگان» از گیشه پاییزی سینماهای کشور گزارش می‌دهد

طبیعی شدن فروش سینما با طعم فیلم‌سوزی

و ۸۰۰ میلیون فروش داشته باشد و در ردیف پنجمین فیلم فروش پاییز قرار گرفت که یک آمار قابل توجه به حساب می‌آید.

امیدواری نسبت به تداوم روند رونق سینماها

یکی از محاسن بزرگی که اکران پاییز به دور از تمام موارد قابل‌تامل خود داشت، بروز برخی نشانه‌ها از نزدیکی اکران به شرایط طبیعی خود بود؛ شرایطی که کمتر کسی فکرش را می‌کرد این وضعیت در فصلی که مدارس و دانشگاه‌ها بازگشایی می‌شود و آلودگی شدید هوا، تعداد مخاطبان را کاهش می‌دهد، برای فیلم‌ها رقم بخورد. بخشی از این اتفاق، از روی مهندسی شابلونی بود که شورای صنفی نمایش برای اکران پاییز تا اوایل دی انجام داد و سبب شد با تزریق چند فیلم جدید به حوزه اکران، علی‌رغم بالا رفتن میزان فروش، اعتماد تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران دیگر برای عادی‌انگاری وضعیت سینماها بیشتر شود.

حالا اما این مهندسی باید برای اکران زمستانه تا عید نوروز فراهم شود تا در فصلی که ایام فاطمیه، پیک احتمالی کرونا و جشنواره فیلم فجر را پیش‌رو داریم، و سکنه‌ای در روند فروش فیلم‌ها رقم می‌خورد، این روند استقبال گیشه با خلل چندانی مواجه نشده و کف فروش ۱۰۰ میلیاردی که به بار روانی خوبی برای سینمای تعطیل ایران به همراه دارد، حفظ شود.

قطعا در چنین روندی، توجه به نمایش فیلم‌هایی با تعداد مخاطبان موجه، می‌تواند گیشه را به آن هدف ۱۰۰ میلیاردی نزدیک‌تر کند در غیر این‌صورت، نمایش فیلم‌ها تنها بهانه‌ای برای کوتاه کردن صف اکران و گسترده کردن آتش فیلم‌سوزی به حساب می‌آید. ضمن اینکه نمایش فیلم‌هایی با مخاطبان اندک، حق انتخاب را از مخاطب گرفته و همین جمعیت را نیز از سالن‌ها، به دلیل نبود فیلمی تماشایی، فراری داده و تغییر چشمگیری را در گیشه امسال سینمای ایران رقم نمی‌زند.

بنابراین بسیار مهم است که شورای صنفی نمایش برای سه ماه پایانی امسال، چه فیلم‌هایی را برای اکران در نظر می‌گیرد. مطمئنا اگر وادادگی خاصی صورت نگیرد و توجه مدیران سینمایی، ذیل این نکته قرار نگیرد که فیلم‌های پرفروش کنونی با روند طبیعی خود، می‌توانند کم‌فروشی باقیی فیلم‌ها را جبران کرده و گیشه را به ۱۰۰ میلیارد برسانند، گیشه امسال، با یک مهندسی درست می‌تواند به استقبال نوروز باشکوه ۱۴۰۱ رفته و در آنجا، گیشه به وضعیت کاملاً عادی رسیده و کل فروش ۶ ماه دوم امسال را در فصل بهار تجربه کند. این، هدف غایی گیشه در وضعیت کنونی است که تنها به مدد یک مهندسی درست و کارشناسی‌شده صورت می‌گیرد و نزدیک‌ترین و منطقی‌ترین پازل برای رساندن سینمای ایران به وضعیت عادی خود است.

هشدار فیلم‌سوزی

متأسفانه سینمای ایران، در همین اکران پاییز نشان داد تغییر چندانی را در پارادایم اکران خود در نظر نگرفته و فیلم‌ها همچنان به شیوه‌ای سنتی نمایش داده می‌شوند. اینکه ۶۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون از ۷۱ میلیارد و ۸۶۰ میلیارد فروش کل، تنها در انحصار چهار فیلم قرار داشته و ۲۱ فیلم دیگر تنها ۱۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون فروش کردند، خود مهم‌ترین مصداق فیلم‌سوزی در همین اشل کم‌تعداد سینمای ایران است.

در شرایطی که تعداد سالن‌های سینمایی کشور به بالاترین حد خود در تمامی این سال‌ها رسیده، این انتظار وجود داشت که پروتکل‌های اکران، با شرایط حرفه‌ای‌تری مواجه شوند. اینکه فیلم‌ها، به همان روال همیشگی روی پرده رفته و فیلم‌های پرفروش، در تعداد سالن‌های بهتر و بیشتری نمایش داده شوند و سانس‌های طلایی را از آن خود کنند و فیلم‌های کم‌ادعا، علی‌رغم تعداد سالن‌هایی اندک، سانس‌های طلایی چندانی برای نمایش نداشته باشند، تعریف واقعی و درست فیلم‌سوزی است.

در همین زمینه، «دینامیت» با بیش از ۳۶ هزار سانس و «گشت ۳» با ۲۲ هزار سانس نمایش، در صدر نمایش اکران پاییزی قرار دارند. در مقابل، «سیاه‌باز» در کمتر از دو ماه، تنها ۱۷۵ سانس نمایش و «تومان» با حدود دوماه، تنها ۷۱۷ سانس را تجربه کرد که نشان از یک بی‌عالتی گسترده در زمینه نمایش فیلم‌ها محسوب می‌شود.

این مولفه، مصداق بارز فیلم‌سوزی است که متأسفانه در اکران پاییزی مشاهده شد و برخلاف انتظارها که تصور می‌شد در ۱۹ ماه رکود کامل سینماها، برنامه‌ریزی هوشمندانه‌ای برای راهایی از فیلم‌سوزی صورت می‌گیرد اما این اقدام هم صورت نگرفت تا مدیریت سینما در شرایط پاسخگویی به اهالی سینما قرار یگیرد که در این ۱۹ ماه که نه تسهیلاتی برای سینماگران قائل شدند و نه پروتکل‌های اکران را تغییر دادند، پس درحال انجام چه تلاشی بودند و روزهای کاری خود را چگونه سپری می‌کردند؟! این‌خواسته، یک شفاف‌سازی واقعی است که سازمان سینمایی باید در راستای سیاست‌های خود به آن پاسخ دهد.

با ناامیدی نسبی از مدیریت اهالی سینما، حالا نوب در زمین شورای صنفی نمایش است که تصمیم بگیرد آیا وضعیت اکران به همین ترتیب باقی بماند یا طرحی تازه در موجودیت اکران سینمای ایران به وجود بیاورد. اگر هدف، کوتاه کردن صف اکران باشد، قطعا دامنه‌های این فیلم‌سوزی برای ماه‌ها و فصول آینده، بیشتر و گسترده‌تر می‌شود و این حرکت، دومین‌وآر تا سال‌های آینده ادامه می‌یابد. درحالی که این انتظار وجود داشت با توقف اکران در سینماها، وضعیت فیلم‌سوزی در سینمای ایران به کمترین حالت خود تقلیل یابد اما روند به‌گونه‌ای پیش رفت که حالا برای کوتاه کردن صف اکران برای حدود ۲۵۰ فیلمی که آماده نمایش هستند و هر روز بر این تعداد افزوده می‌شود و مهم‌تر از آن، جبران خسارات سالن‌داران، گویا چاره‌ای جز وضعیت فعلی برای نمایش آثار، تدبیر نشده است.

شرایطی که اگرچه هر دو هدف به وجود آمده از دوران کرونا را پوشش می‌دهد اما بانی جریانی می‌شود که به شکلی سیستماتیک، تا سال‌ها در سینمای ایران ادامه یافته و به شکلی مافیای‌گونه، برخی فیلم‌های مشخص را به بالای جدول می‌کشاند و تعداد قابل توجهی از آثار را با فیلم‌سوزی، متوجه خسارات قابل توجهی می‌کند.

آمار فروش سینمای ایران در ۳ ماهه پاییز ۱۴۰۰					
نام فیلم	تعداد روزهای نمایش	تعداد مخاطب	تعداد سالن	تعداد سانس	میزان فروش (تومان)
گشت ۳	۳۵	۱ میلیون و ۱۷۰ هزار	۴۳۲	۲۲۰۰۰	۲۵ میلیارد و ۸۵۰ میلیون
دینامیت	۹۰	۹۲۹ هزار	۴۳۵	۳۶۱۰۰	۲۱ میلیارد
قهرمان	۵۶	۴۲۶ هزار	۴۱۲	۱۷۵۰۰	۱۰ میلیارد و ۲۵۰ میلیون
آتابای	۲۸	۱۵۴ هزار	۲۵۸	۵۲۰۰	۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون
منصور	۴۲	۱۳۴ هزار	۳۱۸	۶۵۵۰	۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون
شهر گربه‌ها	۲۸	۱۰۸ هزار	۲۷۰	۵۲۵۰	۲ میلیارد و ۳۵۰ میلیون
درخت گردو	۹۰	۹۹ هزار	۲۹۳	۹۳۰۰	۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون
بی‌همه‌چیز	۷	۳۳ هزار و ۵۰۰	۱۷۷	۱۳۰۰	۹۵۰ میلیون
پوست	۷۰	۳۷ هزار	۲۰۸	۳۸۵۰	۸۰۰ میلیون
آپاچی	۳۵	۲۰ هزار و ۲۰۰	۱۸۸	۱۸۷۰	۴۱۰ میلیون
گربه سیاه	۷	۱۴ هزار و ۵۰۰	۱۴۱	۷۸۵	۴۰۰ میلیون
حکم تجدید نظر	۳۵	۱۱ هزار	۱۱۱	۸۷۱	۲۷۰ میلیون
مدیترانه	۳۰	۸ هزار و ۵۵۰	۵۰	۲۹۰	۱۹۰ میلیون
رمانتیسیم عماد و طوبی	۲۸	۶ هزار و ۷۰۰	۱۰۰	۷۱۶	۱۶۰ میلیون
تک‌تیرانداز	۴۵	۷ هزار و ۸۰۰	۱۴۱	۱۴۳۰	۱۵۰ میلیون
کله‌پوک	۴۰	۶ هزار و ۴۰۰	۹۳	۱۱۷۲	۱۳۲ میلیون
تومان	۴۹	۵ هزار و ۸۰۰	۶۰	۷۱۷	۱۳۰ میلیون
جنایت بی‌دقت	۱۴	۴ هزار و ۶۰۰	۶۰	۳۰۸	۱۲۰ میلیون
بندر بند	۲۱	۳ هزار	۵۵	۳۴۶	۷۰ میلیون
هفته‌ای یکبار آدم باش	۳۰	۲ هزار و ۲۰۰	۲۴	۱۸۳	۵۲ میلیون
گیسوم	۳۵	۱۴۵۰	۵۶	۳۶۸	۳۱ میلیون
سیاه‌باز	۲۰	۸۲۰	۴۴	۱۷۵	۲۰ میلیون
اتومبیل	۷	۶۲۰	۲۲	۷۲	۱۷ میلیون و ۲۰۰
خورشید	۱۰	۴۶۰	۹	۸۱	۱۱ میلیون و ۲۰۰ هزار
قصه عشق پدرم	۱۰	۹۱	۱۴	۳۹	۲ میلیون و ۲۰۰ هزار
مجموع	-	۳ میلیون و ۱۸۴ هزار و ۶۹۵ نفر	-	۱۱۶ هزار و ۴۷۳ سانس	۷۱ میلیارد و ۸۶۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان

بنابراین نتیجه می‌گیریم ۲۱ فیلم دیگر اکران، کمی بیش از ۱۱ میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان فروختند که برخلاف چند فیلم بالای جدول، آمار خوبی را نشان نمی‌دهد. جای امیدواری است که با تداوم نمایش فیلم‌های پرفروش و اکران چند فیلم جدید در زمستان امسال، گیشه امسال سینماهای کشور، مرز ۱۰۰ میلیارد را دنوردیده و به یک‌سوم وضعیت عادی گیشه سال ۹۸ برسد.

فیلم‌هایی که کمتر از انتظار ظاهر شدند

اگرچه فروش و عدم‌فروش برخی فیلم‌ها پیش از اکران این آثار، تا حدودی قابل پیش‌بینی بود اما در این میان، برخی فیلم‌ها با استقبالی بسیار کمتر از انتظار ظاهر شدند. یکی از این فیلم‌ها، «حکم تجدیدنظر» بود که پیش‌تر به دلیل کارگردان این فیلم محمدمعین کریم‌پور، حواشی بسیاری را تجربه کرد و این انتظار وجود داشت که به‌واسطه اقبال بالای کریم‌پور در

نشانه‌های بازگشت به وضعیت طبیعی سینماها، از تابستان امسال دیده شد. زمانی که «دینامیت» روی پرده رفت و توانست با ظرفیت ۵۰ درصدی سالن‌ها، ۵۶۵ هزار مخاطب را به سینماها بکشاند و با نزدیک به ۳۳۵۰۰ سانس، ۱۲ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان بفروشد و به نخستین فیلمی طی دو سال اخیر تبدیل شود که چنین فروشی را تجربه می‌کند.

در همان زمان، برخی کارشناسان با ابراز ناامیدی، این وضعیت را شکننده توصیف کرده و نسبت به تداوم آن در فصل پاییز تردید کردند. ضمن آنکه باور عموم بر آن بود که در فصل پاییز، ایران با پیک جدید کرونا مواجه شده که در این صورت، چراغ سینماها به خاموشی می‌گراید.

با تمام بیم‌وآمیدهایی که نسبت به سینمای پاییزی وجود داشت، وضعیت در این سه ماه، در بهترین حالت ممکن پیش رفت. عملاً بر تعداد فیلم‌های اکران افزوده شد و نه‌تنها پیک کرونا، ایران را در بر نگرفت و موجب تعطیلی سینماها نشد بلکه در اواسط این فصل، ظرفیت ۵۰ درصدی سینماها به ظرفیت تمام سالن تسری پیدا کرد و مخاطبان حالا می‌توانستند با نشستن در کنار هم، بدون هیچ فاصله‌ای به تماشای فیلم‌ها بنشینند.

به این ترتیب، سینمای ایران پس از ۱۹ ماه خاموشی و رخوت، از ابتدای پاییز توانست نزدیک‌ترین شرایط به وضع عادی خود را تجربه کرده و به تداوم این روند برای رسیدن به وضعیت کاملاً نرمال نزدیک شود؛ اتفاقی که حالا با ترغیب بیشتر تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران به نمایش فیلم‌های خود، انتظارات را برای اکران زمستانی و به‌خصوص نوروز ۱۴۰۱ بیشتر هم کرده است.

در پاییز چند فیلم اکران شد؟

در پاییز امسال، ۲۵ فیلم سینمایی بر پرده سینماهای کشور نمایش داده شد. در مهرماه، تنها یک فیلم «پوست»، در سینماها رونمایی شد. در آبان، ۶ فیلم جدید به ناوگان اکران افزوده شدند و در آذر هم، تعداد فیلم‌های جدید، به ۸ رسید. ۱۰ فیلم دیگر نیز از ماه‌های گذشته به اکران پاییز رسیدند و حتی توانستند در برخی موارد، بسیار بیشتر از فیلم‌های جدید فروش داشته باشند.

با نگاهی به این فهرست متوجه افزایش پلکانی تعداد فیلم‌های جدید می‌شویم. استقبال خوبی که از چند فیلم تابستانی سینماها نظیر «دینامیت» و «درخت گردو» به عمل آمد، سبب شد تا حدودی، ترس بسیاری از تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران بریزد اما مشاهده این وضع، تغییر چندان در کنداکتور گیشه ایجاد نکرد. چنان‌که در مهرماه، تنها یک فیلم روی پرده رفت. با تداوم روند فروش سینماها و درحالی که با افزایش درصد بالایی از جمعیت کشور در بحث واکسیناسیون، مشخص شد کشور با پیک جدیدی مواجه نیست، به همین دلیل، استقبال‌ها به یک‌باره شدت گرفت و در آبان، به‌اندازه ۶ ماه ابتدایی امسال، فیلم روی پرده رفت.

این موج جدید از مخاطبان که گاهی فراتر از آنچه در پاییز امسال انتظار می‌رفت، شکل گرفت و البته فروش نسبتاً خوب فیلم‌های درحال نمایش، بر تعداد متقاضیان اکران افزود. به‌گونه‌ای که در آذرماه، هشت فیلم روی پرده رفت.

اتفاقی که دست شورای صنفی نمایش را برای برنامه‌ریزی در ماه‌های پایانی امسال باز گذاشت و از هم‌اکنون نیز رزمه‌هایی مبنی بر تمایل تعداد زیادی فیلم برای نمایش در نوروز ۱۴۰۱ به گوش می‌رسد. وضعیتی که پس از یک دوره طولانی خمودگی که هیچ فیلمی حتی متقاضی نمایش در نوروز ۱۴۰۰ نبود، رضایت‌بخش و در مسیر عادی سیستم عرضه و نمایش توصیف می‌شود.

فیلم‌های پاییزی چه تعداد مخاطب داشتند؟

آمار تعداد مخاطبان پاییزی سینماها، از یک‌سو خوشحال‌کننده و از جهت دیگر، قابل‌تامل است. خوشحال‌کننده است چون در این سه‌ماه، سه‌میلیون و ۱۸۴ هزار و ۶۹۵ نفر به تماشای فیلم‌ها نشستند. قابل‌تامل است از این جهت که حدود دومیلیون و ۱۰۰ هزار نفر از این جمعیت، تنها به تماشای دو فیلم «دینامیت» و «گشت ۳» نشستند و یک‌میلیون و ۹۰ هزار مخاطب دیگر نیز به تماشای ۲۳ فیلم دیگر نشستند.

اگر بخواهیم ریزتر شویم و تعداد مخاطبان بالای ۱۰۰ هزار نفر فیلم‌ها را در نظر بگیریم باید بگوییم تنها هفت فیلم از این ۲۵ فیلم، مخاطبان بالای ۱۰۰ هزار نفر را تجربه کردند که جمع این مخاطبان به سه میلیون و ۲۰ هزار مخاطب می‌رسد. بنابراین نتیجه می‌گیریم ۱۸ فیلم اکران پاییز، تنها ۱۶۴ هزار مخاطب داشتند که علی‌رغم شائبه فیلم‌سوزی، توصیف‌کننده یک آمار نگران‌کننده نیز است.

فیلم‌های پاییزی چقدر فروختند؟

گیشه پاییزی سینماهای ایران، ۷۱ میلیارد و ۸۶۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان فروش داشتند که قطعا یک آمار روبه‌جلو در سینمای ایران به حساب می‌آید که طی ۱۹ ماه اخیر، رقم نخورده بود. آماری که با وضعیت فشل اکران طی این ۱۹ ماه، کمتر کسی فکر می‌کرد در پاییز امسال که سخن از تعطیلی‌های گسترده بود، به وقوع بپیوندد. با این حال، اگرچه زدن رکورد ۷۱ میلیاردی در سه ماه پاییزی، بسیار خوشحال‌کننده است اما این آمار نیز بندهای تامل‌آوری را به خود می‌بیند. مهم‌ترین این بندها، تقسیم‌بخش قابل توجهی از این فروش، برای فیلم‌های بالای جدول است. به‌طوری که تنها سه فیلم «دینامیت»، «گشت ۳» و «قهرمان» در سه‌ماه پاییزی، ۵۷ میلیارد و ۱۰۰ میلیون تومان فروختند. اگر فروش «آتابای» را هم به این سه فیلم اضافه کنیم، رقم فروش چهار فیلم اول اکران پاییز به ۶۰ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان می‌رسد.